

2010
JAARVERSLAG

INHOUDSOPGAVE

Vrije Basisschool, De Waaier Bertem
Kim Baele ©

Woord vooraf

1. VOORSTELLING VAN HET AGENTSCHAP

AGION binnen het beleidsdomein Onderwijs & Vorming	8
De opdracht van AGION	8
De organisatiestructuur	10
De verschillende afdelingen	10
Het personeel	11

2. STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN, REALISATIES EN PROJECTEN

AGION streeft naar een optimaal beheer van het budget	12
De financiële pijlers	13
Administratieve behandeling van de subsidieaanvragen	14
Capaciteit	22
Financiering infrastructuur hogescholen	23

Het agentschap bouwt aan samenwerking	24
Samenwerking met de federale overheid	25
Samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie	27
Sanering van vervuilde schoolterreinen	29
Een school voor de toekomst	30
Op zoek naar een leeromgeving voor competentiegericht onderwijs	30
Samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, Cultuur en Jeugd	32
AGION wil een actieve, ondersteunende en adviserende rol spelen	32
Instrument voor duurzame scholenbouw “ Naar een inspirerende leeromgeving”	33
Scholenbouwen.be	34
Piloot project Passiefscholen	34
KennisPunt Scholenbouw	37
Het agentschap bouwt een regiefunctie uit in het kader van het DBFM-project	38
Het agentschap bouwt een adequaat monitoringsysteem uit	42
AGION wil een interne, kwaliteitsvolle werking nastreven	42
Anders Werken	42
Digitalisering	43
Reorganisatie Reguliere Financiering	44
Opmaak nieuwe beheersovereenkomst	45
Diversiteitbeleid	45
Colofon	46

WOORD VOORAF

2010 was het laatste werkjaar van de beheersovereenkomst 2008-2010. Dit jaarverslag geeft een overzicht van de realisaties en projecten in 2010 bij elke strategische doelstelling van de beheersovereenkomst.

De kerntaak van AGION is het subsidiëren van schoolinfrastructuur, nieuwbouw, verbouwing, aankoop, In 2010 keurde AGION 1289 dossiers goed voor een totaalbudget van iets meer dan 169 miljoen euro. Acute capaciteitsproblemen brachten de noodzaak voor meer budget bijzonder onder de aandacht. De 3 grote centrumsteden Brussel, Antwerpen en Gent en de stad Vilvoorde kampen met een tekort aan plaatsen. Daarop besliste de minister om extra middelen ter beschikking te stellen voor de dossiers 'capaciteit'.

AGION zette de samenwerking met de federale overheidsdiensten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) verder. Het agentschap zette ook nieuwe netwerken op. Met het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IW) en het Departement Onderwijs en Vorming startte AGION het project 'Een school voor de toekomst, op zoek naar een leeromgeving voor competentiegericht onderwijs' op. In april 2010 voerde AGION voorbereidende gesprekken met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) met het oog op een toekomstige samenwerking voor de bodemsanering van schoolterreinen.

In 2010 werkte AGION ook verder aan de uitbouw van zijn ondersteunende en adviserende rol in de realisatie van een functionele en duurzame schoolinfrastructuur. Zo kwam in mei 2010 de vernieuwde website scholenbouwen.be online. Deze website – beheerd door de Vlaams Bouwmeester en AGION – biedt bouwheren informatie om goed voorbereid aan de planning en de bouw van een school te beginnen. De site reikt 'good practices' aan uit binnen- en buitenland. Daarnaast lanceerden AGION en het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in de zomer van 2010 de publicatie "Naar een inspirerende leeromgeving", instrument voor duurzame scholenbouw. Dit instrument biedt aan het bouwteam de nodige ondersteuning om de aspecten van duurzaamheid van een school te meten en is ook bruikbaar om een bestaand gebouw te evalueren op zijn duurzaamheid.

Het DBFM-project, de grootschalige inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, ging in 2010 effectief van start. Op 10 juni bezegelde een officiële handtekening het partnership tussen de publieke partner NV School Invest en de private partners BNP Paribas Fortis en AG Real Estate. De scholen, die op de investeringslijst staan, ontvingen een officiële uitnodiging om deel te nemen aan het programma 'Scholen van Morgen'.

2010 stond voor AGION, als organisatie, bijna volledig in het teken van de verhuis. Eind april verliet AGION zijn vertrouwde stek op de Koningsstraat en nam zijn intrek in het Ellipsegebouw in de Brusselse Noordwijk.

Naar aanleiding van de verhuis implementeerde AGION het 'Anders Werken' – principe. Deze werkomgeving is zo georganiseerd opdat iedereen in de beste omstandigheden efficiënt en resultaatgericht kan werken. Daarnaast werkte AGION aan de uitbouw van een gestructureerd digitaal en papieren archief.

In het najaar ging alle aandacht naar de samenstelling en de opbouw van de nieuwe beheersovereenkomst 2011 – 2015. De opgenomen strategische en operationele doelstellingen vormen de basis voor de werking van AGION voor de komende 5 jaar.

AGION neemt de aangepane engagementen ter harte en werkt actief verder aan de uitbouw van een functionele en duurzame schoolinfrastructuur.

*Henri Duqué
Administrateur - generaal*

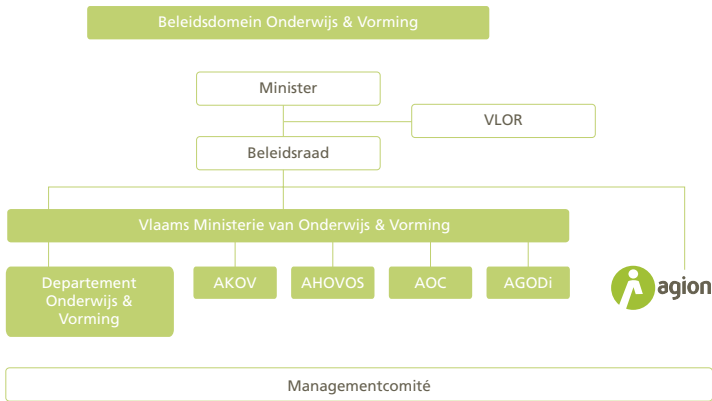

1. VOORSTELLING VAN HET AGENTSCHAP

AGION binnen het beleidsdomein Onderwijs & Vorming

AGION, voluit Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, is één van de 6 autonome organisaties die samen de Vlaamse onderwijsadministratie vormen. De voogdijminister is de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.

Het departement Onderwijs en Vorming stippelt het onderwijsbeleid uit en de 5 agentschappen voeren het beleid uit. De Vlaamse minister, bevoegd voor Onderwijs, stuurt in de beleidsraad samen met de leidend ambtenaren van de zes entiteiten het beleidsdomein aan. De beleidsraad is het forum waarop het politieke en het administratieve niveau overleg pleegt, en dat de regering ondersteunt bij de aansturing van het beleidsdomein. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein.

Als intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid is AGION belast met taken van beleidsuitvoering en beschikt het over operationele autonomie. Hierdoor kan het agentschap zelf beslissen over zijn organisatiecultuur, personeelsbeleid, de wijze van uitvoering van de beleidsdoelstellingen en de aanwending van de middelen voor de interne werking.

DE OPDRACHT VAN AGION

AGION subsidieert de aankoop, de nieuwbouw, de verbouwing en de eerste uitrusting van schoolgebouwen voor het niet-hoger onderwijs en de hogescholen. Daarnaast speelt het agentschap een coördinerende rol in de financiering van bouwprojecten door middel van publiek-private samenwerking (DBFM). AGION staat ook in voor kennisopbouw rond schoolinfrastructuur. Het agentschap sensibiliseert, adviseert en ondersteunt schoolbesturen op het vlak van onderwijsinfrastructuur.

De missie

In samenspraak met de gebruikers staat AGION in voor het realiseren en ontwikkelen van een functionele en duurzame onderwijsinfrastructuur.

In samenspraak met de gebruikers...

Voor en tijdens de ontwikkeling en de realisatie van schoolgebouwen heeft AGION aandacht voor begeleiding en onderling overleg, met respect voor de autonomie van de scholen.

Realiseren en ontwikkelen van ...

AGION ontwikkelt en verspreidt krachtlijnen over de bouw van onderwijsinfrastructuur. Het agentschap verzekert netoverschrijdende samenwerking en coördinatie en een efficiënt beheer van de beschikbaar gestelde subsidies en waarborgen. AGION reikt ook studies en ondersteunende adviezen aan en participeert actief in het aantrekken en beheren van alternatieve financieringsmiddelen.

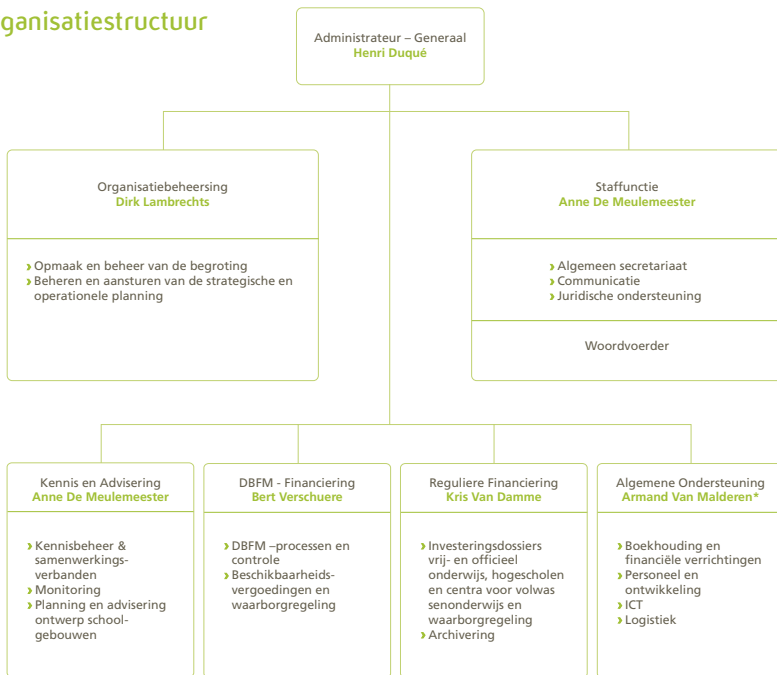
Functionele en duurzame onderwijsinfrastructuur

Goede hedendaagse schoolgebouwen moeten het pedagogische project van de school ondersteunen, een stimulerende leeromgeving kunnen bieden en flexibel en multifunctioneel te gebruiken zijn. Ze moeten veilig, comfortabel, onderhoudsvriendelijk en goed toegankelijk zijn. Ook moet er aandacht zijn voor het duurzame aspect van de onderwijsinfrastructuur. Zo moet het gebouw blijvend in een open relatie kunnen staan met de haar omringende samenleving. Ook de blijvende architecturale waarde van het gebouw en het gebruik van milieuvriendelijke bouwmaterialen zijn van belang.

De beheersovereenkomst van AGION 2008 – 2010 somt de strategische doelstellingen op die de missie mogelijk moeten maken:

- Een optimaal beheer van de toevertrouwde financiële middelen, een efficiënte administratieve behandeling en een correcte en tijdige uitbetaling van de subsidies
- De uitbouw en het onderhoud van onderwijsnet-, beleidsdomein- en bestuursniveau-overschrijdende samenwerking
- Een actieve en ondersteunende rol vervullen ten aanzien van scholen bij de planning en de uitvoering van bouwprojecten
- De uitbouw van een regiefunctie verzorgen in het kader van alternatieve financieringsvormen
- Zijn beleidsondersteunende functie in stand houden en verder ontwikkelen in samenwerking met het departement Onderwijs en Vorming
- De uitbouw en het permanent beheer van een schoolgebouwenmonitor om de kwaliteit, het beheer en het gebruik van het schoolgebouwenpark op te volgen
- Een interne, kwaliteitsvolle werking nastreven door onder meer aandacht te hebben voor organisatieontwikkeling, het uitvoeren van klantentevredenheidsmetingen, het ontwikkelen van competenties of het opstellen van een (intern en extern) communicatieplan

De organisatiestructuur

* De heer Armand Van Malderen ging met pensioen op 31 januari 2011. De heer Dirk Lambrechts is nu afdelingshoofd van de afdeling Algemene Ondersteuning

De verschillende afdelingen

De dagelijkse leiding van AGIO berust bij de leidend ambtenaar. De heer Henri Duqué is de administrateur-generaal. In 2010 telde het agentschap 79 personeelsleden, werkzaam in 6 verschillende entiteiten.

- i De algemene stafdienst verzorgt het secretariaat van de administrateur-generaal en het college van algemeen directeurs. Daarnaast staat ze in voor de communicatie van het agentschap, coördineert ze specifieke opdrachten en voert ze algemeen voorbereidend werk uit.
- i De functie organisatiebeheersing stuurt de strategische en operationele planning en het begrotingsproces aan en waakt over de kwaliteit.
- i De afdeling reguliere financiering behandelt de infrastructuurdossiers van het gesubsidieerd onderwijs en de hogescholen.
- i Binnen de afdeling DBFM is men verantwoordelijk voor de procesadvisering, begeleiding en opvolging van de DBFM-dossiers en voor de uitbetaling van de DBFM-toelagen
- i De afdeling algemene ondersteuning beheert de personeelszaken, de financiën en zorgt voor de logistiek en ICT.
- i De afdeling kennis en advisering staat in voor oa. kennisopbouw rond schoolinfrastructuur en sensibiliseert, adviseert en ondersteunt schoolbesturen op het vlak van onderwijsinfrastructuur.

De Inspectie van Financiën en het Rekenhof oefenen toezicht uit op het agentschap.

Het personeel

Personeelsbestand naar geslacht en niveau

Niveau	Statutairen		Niet statutairen		Totaal		
	M	V	M	V	M	V	
A	14	8	0	2	14	10	
B	8	12	0	0	8	12	
C	6	19	1	2	7	21	
D	2	2	0	3	2	5	
Totaal	30	41	1	7	31	48	
Alg. totaal						79	

Op 31 december 2010 telde AGION 79 personeelsleden: 31 mannen (39,2%) en 48 vrouwen (60,8%); dit geeft een geslachtsratio¹ van 0,65. Opgedeeld naar statuut telden we 71 vastbenoemden en 8 contractuelen. De statuutratio² is 8,87.

Op het gebied van kwalificaties onderscheidt men:

- In niveau A: 24 personeelsleden - 14 M / 10 V
- In niveau B: 20 personeelsleden - 8 M / 12 V
- In niveau C: 28 personeelsleden - 7 M / 21 V
- In niveau D: 7 personeelsleden - 2 M / 5 V

De kwalificatieratio³ bedraagt 0,79 tegenover 1 in 2009. Dit is het gevolg van de stijging van het aantal personeelsleden in niveau B (+4) en een daling van het aantal personeelsleden in niveau A (-1), niveau C (-3) en niveau D (-3).

Personeelsbezetting per niveau, geslacht en leeftijdscategorie

Leeftijdscat.	A		B		C		D		Totaal	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<= 34 jaar	3	6	2	4	4	7	0	0	9	17
35 - 44 jaar	5	2	1	4	2	8	1	1	9	15
45 - 54 jaar	1	2	5	3	0	3	1	0	7	8
>= 55 jaar	5	0	0	1	1	3	0	4	6	8
Totaal	14	10	8	12	7	21	2	5	31	48
Alg. totaal										79

Wat de leeftijd betreft is 63% van het personeel jonger dan 45 jaar. AGION heeft bijgevolg een relatief jonge personeelsbezetting.

1 Het aantal mannelijke personeelsleden gedeeld door het aantal vrouwelijke personeelsleden.

2 Het aantal statutaire personeelsleden gedeeld door het aantal contractuelen.

3 Het aantal hoogopgeleide personeelsleden (niveau A en B) t.o.v. het aantal personeelsleden zonder hogere opleiding (niveau C en D); hierbij wordt enkel gekeken naar de ingenomen functie en niet naar het diploma dat de betrokkene werkelijk heeft.

2. STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN, DE REALISATIES EN DE PROJECTEN

2.1 AGION streeft een optimaal beheer van de toevertrouwde financiële middelen na om een kwaliteitsvolle schoolinfrastructuur te realiseren

De belangrijkste financiële pijlers voor de werking van AGION zijn de machtigingskredieten¹ en de ordonnanceringskredieten².

Met de beschikbare middelen en budgetten streeft AGION naar een correcte en tijdige behandeling van de subsidieaanvragen en dossiers. AGION toetst de aanvragen aan de geldende regelgevingen en in het bijzonder aan; het normenbesluit, de wetgeving overheidsopdrachten, erkenning aannemers en de schoolpactwetgeving. Via de verschillende procedures probeert het agentschap alle subsidiedossiers binnen de na te streven doorlooptijden af te handelen. Aan de hand van een transparante en open communicatie brengt het agentschap de betrokken inrichtende machten en scholen op de hoogte van de stand van zaken van hun dossier.

In 2010 brachten de acute capaciteitsproblemen in de centrumsteden de noodzaak voor meer middelen voor schoolinfrastructuur extra onder de aandacht. Het tekort aan plaatsen in de scholen in grote steden zoals Antwerpen en Brussel is een gevolg van de demografische evolutie. Het probleem van de verouderde schoolgebouwen die weinig energiezuinig zijn en die dringend aan renovatie toe zijn, hangt hier nauw mee samen. De voogdijminister Pascal Smet kondigde daarop in juni 2010 aan dat in de begroting voor 12 miljoen euro extra machtigingskredieten ingeschreven werden voor schoolgebouwen. Deze moeten het gebrek aan infrastructuurcapaciteit opvangen.

Naast de dossiers voor onderwijsinstellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding uit de gesubsidieerde vrije en officiële sector staat AGION ook in voor de financiering van de facturen van de infrastructuurprojecten van de hogescholen.

¹ Kredieten die in de Vlaamse begroting aan AGION worden toegewezen en waarvoor AGION engagementen voor infrastructurdossiers mag aangaan.

² Na de principiële goedkeuring van een project en het engagement om het te subsidiëren zullen de werken door de scholen worden uitgewerkt, aanbesteed en uitgevoerd. De facturen van die werken bezorgen de scholen aan AGION en zullen leiden tot effectieve subsidiebetalingen. Om deze betalingen te kunnen verrichten worden er binnen de begroting ordonnanceringskredieten aan AGION toegekend.

De financiële pijlers

Machtigingskredieten

De machtigingskredieten van AGION bestaan uit twee delen. Enerzijds zijn er de basismiddelen die opgenomen zijn in het onderwijsdecreet VI, anderzijds worden de voorziene middelen voor de uitvoering van de inhaaloperatie (DBFM) sinds 2006 omgezet in machtigingskredieten (50 mio euro in 2006 en 2007, 75 mio vanaf 2008). Deze laatste vertegenwoordigen ongeveer een derde van het totale machtigingskrediet sinds 2009 voor het niet-hoger onderwijs. In het totaal was er 179 037 000 euro beschikbaar voor het niet-hoger onderwijs en 23 345 000 euro voor de Vlaamse hogescholen.

	2007	2008	2009	2010
Niet-hoger onderwijs	152 839 000	299 729 000	173 037 000	179 037 000
Vlaamse hogescholen	23 355 000	33 822 000	24 299 000	23 345 000

De eenmalige middelen die voorzien werden voor de oplossing voor capaciteitsproblemen verklaren de verhoging voor het niet-hoger onderwijs. De lichte daling voor de hogescholen komt voort uit de correctie als gevolg van een lager toe te passen indexeringscoëfficiënt. In totaal beheerde AGION op het einde van 2010 openstaande engagementen¹ voor een totaal van 626 600 000 euro.

Ordonnanceringskredieten

Bij aanvang van 2010 waren er geen signalen die een sterke stijging van de aanvragen tot subsidiebetaling deden vermoeden. Bovendien bedroegen de voorziene kredieten 10% meer dan in 2009. Omstreeks de zomer van 2010 werd echter duidelijk dat het betalingsritme beduidend hoger lag dan het voorziene budget kon toelaten. Deze onvoorzienbare sterke stijging van de betalingsaanvragen en de beperkte budgettaire mogelijkheden in 2010 leidden vanaf oktober tot een afremming van de subsidiebetalingen. Op de eerste werkdag van 2011 stelde AGION alles in het werk om de uitgestelde betalingsaanvragen te verwerken en uit te betalen.

Het totale bedrag aan uit te betalen subsidies verhoogde van 160 mio euro in 2009 naar 219 mio euro in 2010. Dit is een stijging van 37%. De verwachting is dat dit bedrag de komende jaren niet zal verlagen. Sinds 2006 zijn de machtigingskredieten stelselmatig verhoogd met 2008 als hoogtepunt. We merken als gevolg daarvan vanaf 2010 een sterke toename van de subsidiebetalingen.

Om de ramingen beter te laten aansluiten bij de realisaties zal AGION in 2011 werken aan een aangepaste ramingstechniek die aansluit bij de goedgekeurde gunningsdossiers in plaats van bij de aangepaste engagementen.

¹ Verleende principeakkoorden die nog niet uitbetaald zijn.

Waarborgverlening

Het totale bedrag aan uitstaande waarborgen voor leningen die scholen aangaan voor de financiering van het niet door subsidie gedekte deel van hun investeringen bedraagt 200 miljoen euro. Dit is een lichte verhoging met 8 miljoen ten opzichte van 2009.

Inhaaloperatie onderwijsinfrastructuur¹

In 2010 besliste de Vlaamse Regering om de kapitaalbreng van de overheid in de NV Schoolinvest te verhogen. Dit betekent dat de aanvankelijk genoteerde 12 500 000 euro deelname van AGION in het kapitaal van de NV verhoogde tot 18 375 000 euro. De NV gebruikt deze middelen om een inbreng te financieren in de DBFM-vennootschap. Deze laatste staat in voor de uitvoering van het investeringsprogramma dat voorzien is in de inhaaloperatie voor schoolinfrastructuur.

Administratieve behandeling van de subsidieaanvragen

AGION subsidieert scholenbouwprojecten voor het gesubsidieerd onderwijs (het vrij, officieel gemeentelijk en officieel provinciaal gesubsidieerd onderwijs).

Om in aanmerking te komen voor subsidie moet de school voldoen aan een aantal basisvoorwaarden:

- De onderwijsinstellingen die wenselijk gebruik te maken van subsidies moeten voldoen aan de rationalisatie- en programmatieregels.
- Het investeringsproject beantwoordt aan de fysieke normen (omvang het project) en de financiële normen (kostprijs per m²).
- De inrichtende macht of schoolbestuur beschikt over een zakelijk recht dat de onderwijsbestemming garandeert voor tenminste 30 jaar voor die gebouwen waarvoor zij subsidies aanvraagt.

Daarnaast zal het gesubsidieerde project ook beantwoorden aan bijkomende voorwaarden zoals:

- Stedenbouwkundige voorschriften
- Brandveiligheid
- Toegankelijkheid
- Energie-eisen
- ...

Scholen dienen een subsidieaanvraag in

De inrichtende machten of schoolbesturen van de onderwijsinstellingen, internaten en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) uit de gesubsidieerde vrije en officiële sector kunnen voor investeringen in hun onderwijspatrimonium een beroep doen op AGION. De toegekende subsidies bedragen 70% voor het basisonderwijs en 60% voor de andere onderwijsniveaus, CLB's en internaten. Om zijn opdracht te kunnen vervullen, ontvangt AGION jaarlijks machtigingen van de Vlaamse Regering.

¹ ook strategische doelstelling 'Het agentschap verzorgt de uitbouw van een regiefunctie in het kader van het DBFM project p 45

Met dit budget verleent AGION subsidies via een aantal procedures:

1. aankoopprocedure
2. gewone procedure
3. gewone procedure met afwijking van de chronologie van de wachtlijst
4. verkorte procedure
5. spoedprocedure
6. procedure "rationeel energiegebruik" (REG)
7. procedure promotiebouw

AGION schrijft elke subsidieaanvraag, ongeacht de procedure, in op een wachtlijst. Voor de goedkeuring van de aanvragen wordt de chronologie van de wachtlijst gevolgd. Afhankelijk van de gevolgde procedure doorloopt de aanvraag een wachttijd vooraleer de behandeling opstart.

De **aankoopprocedure** subsidieert zowel de aankoop van een gebouw als de bijkomende werken die met het aan te kopen gebouw verband houden. Enkel als de aankoop een uitbreiding van het onderwijspatrimonium betekent, beschouwt AGION het dossier als prioritair en moet het dossier de gebruikelijke wachttijd niet doorlopen.

Gaat het niet om een uitbreiding, dan zal de gebruikelijke wachttijd wel moeten doorlopen worden, tenzij de inrichtende macht of het schoolbestuur gemotiveerd kan aantonen dat het dossier prioritair is.

Een **gewone procedure** is de standaard subsidiëringsprocedure voor zowel nieuwbouw als verbouwingswerken aan gebouwen en omgeving. De eerste uitrusting, zoals vaste schrijfborden, vaste video-apparatuur, vaste uitrusting voor sportzalen, enz. verbonden aan deze werken komt ook voor subsidie in aanmerking. Na het doorlopen van de wachtlijst volgt de principiële goedkeuring.

In bepaalde gevallen moet het subsidiedossier de wachttijd niet doorlopen en wijkt het dus af van de chronologie. Het spreekt voor zich dat dit enkel kan in een aantal gevallen waarbij het aangewezen en/of noodzakelijk is dringend te handelen, zoals:

- 1 brandveiligheid internaten
- 1 werken na brand, waterschade, ...
- 1 stabiliteitswerken
- 1 werken aan hoogspanningscabine
- 1 milieusanering
- 1 sanitair
- 1 dossiers in samenwerking met andere subsidiërende overheden
- 1 aankopen met een dwingend karakter en de werken die ermee gepaard gaan
- 1 aankoop van materialen
- 1 werken waarbij de inrichtende macht of het schoolbestuur minimum de helft van de kostprijs voor haar rekening neemt'

In geval een aanvraag gebruik kan maken van één van deze uitzonderingen tracht AGION de aanvraag zo spoedig mogelijk principieel goed te keuren.

1 Deze afwijking is sinds januari 2011 niet meer mogelijk.

Een **verkorte procedure** subsidieert alle werken (nieuwbouw, verbouwingswerken, omgevingswerken) met een minimale kostprijs van 5500 euro en een maximum subsidiabele kostprijs van 125 000 euro en dit voor het gesubsidieerd vrij en het provinciaal onderwijs. Voor deze procedure bedraagt de gemiddelde wachttijd twee maanden.

Een **spoedprocedure** is een procedure bij hoogdringendheid waarbij de aanvraag enkel kan aanvaard worden wanneer het verstrekken van onderwijs in het gedrang komt of onmogelijk wordt en dit als gevolg van een door overmacht veroorzaakte gebeurtenis. Enkel bouwheren uit het gesubsidieerd vrij onderwijs en het provinciaal onderwijs kunnen van deze procedure gebruik maken.

De **procedure rationeel energiegebruik** (afgekort "REG") is een specifieke procedure verwant met de verkorte procedure, waarvan de aanvraag voor het overgrote deel bestaat uit energiebesparende investeringen. Scholen kunnen een beroep doen op deze procedure voor onder andere de installatie van thermostatische kranen, energiezuinige verlichting, ramen met verbeterd dubbel glas en dakisolatie.

Een inrichtende macht of schoolbestuur kan ook een nieuwbouw of verbouwingswerken realiseren met een promotor die zal instaan voor de financiering en de realisatie van het project. Zij kopen dan op een later tijdstip het gebouw aan. Hiervoor kan de school een **procedure promotiebouw** volgen.

Hoeveel schoolbesturen hebben een subsidiedossier ingediend bij AGION?

Op 31 december 2010 telde de totale wachtlijst 2501 dossiers voor een subsidiebedrag van 2 487 889 218,01 euro.

Een gedetailleerd overzicht van de wachtlijst volgt hieronder. Deze wachtlijst is opgesplitst per jaar van indiening van de aanvraag en dit zowel qua aantal dossiers als de verwachte subsidie. Er is ook een opsplitsing tussen het gesubsidieerd vrij onderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs (gemeentelijk en provinciaal).

gesubsidieerd vrij onderwijs		
Jaar	Aantal dossiers	Raming subsidie
Voor 2006	762	752 344 033,95 €
2006	149	140 412 743,79 €
2007	167	281 805 252,73 €
2008	183	191 045 867,70 €
2009	333	425 539 565,56 €
2010	677	405 749 549,24 €
Totaal	2271	2 196 897 012,97 €

gesubsidieerd officieel onderwijs (gemeentelijk)			gesubsidieerd officieel onderwijs (provinciaal)		
Jaar	Aantal dossiers	Raming subsidie	Jaar	Aantal dossiers	Raming subsidie
Voor 2006	52	89 331 836,86 €	Voor 2006	1	1 786 686,00 €
2006	12	11 447 886,68 €	2006	1	45 855,33 €
2007	34	36 666 225,99 €	2007	0	0,00 €
2008	22	27 610 641,42 €	2008	2	139 050,79 €
2009	43	41 072 838,30 €	2009	7	4 215 742,92 €
2010	56	78 675 440,75 €	2010	0	0,00 €
Totaal	219	284 804 870,00 €	Totaal	11	6 187 335,04 €

De school krijgt het principeakkoord

Eenmaal de wachttijd doorlopen, kan de behandeling van het subsidiedossier starten. AGION neemt een principiële beslissing over het bouwprogramma en het subsidiebedrag.

In 2010 keurde AGION voor 169 432 800,82 euro aan subsidiebedragen goed. Per net bedroeg dit respectievelijk 33 115 654,26 euro (officieel gemeentelijk onderwijs), 2 661 717,07 euro (officieel provinciaal onderwijs) en 133 655 429,49 euro (vrij onderwijs).

Het grootste aandeel van het budget (39 %) gaat naar de dossiers die via de gewone procedure werden ingediend; het grootste aantal dossiers waarvoor AGION budget reserveerde, werd evenwel via de verkorte procedure ingediend (54%).

Goedkeuring per procedure

	Vrij		Gemeentelijk		Provinciaal		Totaal	
	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal
Aankoop	11 866 741,64 €	32	7 494 286,80 €	4	0,00 €	0	19 361 028,44 €	36
Gewoon	40 806 307,40 €	34	22 960 350,80 €	44	2 661 717,07 €	5	66 428 375,27 €	83
Afwijking	26 588 526,17 €	186	0,00 €	0	0,00 €	0	26 588 526,17 €	186
Verkorte	32 181 151,70 €	701	0,00 €	0	0,00 €	0	32 181 151,70 €	701
REG	22 212 702,58 €	253	2 661 016,66 €	30	0,00 €	0	24 873 719,24 €	283
Totaal	133 655 429,49 €	1206	33 115 654,26 €	78	2 661 717,07 €	5	169 432 800,82 €	1289

Binnen de gewone procedure zijn er twee categorieën, met name de dossiers “chronologie” en de dossiers “afwijking chronologie”¹. Indien een dossier gebruik kan maken van de gewone procedure,

¹ Deze gegevens zijn enkel beschikbaar voor het vrij gesubsidieerd onderwijs.

maar met afwijking van de chronologie, doorloopt het dossier de gebruikelijke wachttijd niet. Het spreekt voor zich dat dit enkel kan in een aantal gevallen waarbij het aangewezen en/of noodzakelijk is dringend te handelen.

Afwijking chronologie

Reden	Bedrag	%
Capaciteit	59 362,00 €	0,23
Brandveiligheid internaten	685 329,19 €	2,58
Werken na overmacht	362 892,36 €	1,37
Stabiliteitswerken	314 735,30 €	1,18
Werken aan de hoogspanningscabine	165 766,09 €	0,63
Milieusanering	580 292,00 €	2,2
Sanitair	5 125 863,90 €	19,28
Dossiers in samenwerking met andere Subsidiërende overheden	461 226,75 €	1,74
Werken na aankoop	4 400 967,89 €	16,5
Aankoop materialen	456 322,35 €	1,72
Kostprijs 50% eigen middelen	3 681 376,18 €	13,85
Uitbreiding principeakkoord	6 816 599,00 €	25,64
Verhogingen	3 477 793,16 €	13,08
totaal	26 588 526,17 €	100,00

Goedkeuring per provincie

	Vrij		Gemeentelijk		Provinciaal		Totaal	
	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal
Antwerpen	33 362 214,72 €	300	17 881 808,38 €	37	854 660,55 €	2	52 098 683,65 €	339
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2 040 944,06 €	30	777 544,95 €	2	0,00 €	0	2 818 489,01 €	32
Limburg	18 199 754,46 €	147	2 854 266,93 €	7	1 094 926,98 €	1	22 148 948,37 €	155
Oost-Vlaanderen	30 839 706,76 €	254	3 029 676,54 €	10	712 129,54 €	2	34 581 512,84 €	266
Vlaams-Brabant	27 267 643,05 €	162	7 223 339,45 €	15	0,00 €	0	34 490 982,50 €	177
West-Vlaanderen	21 945 166,44 €	313	1 349 018,01 €	7	0,00 €	0	23 294 184,45 €	320
Totaal	133 655 429,49 €	1206	33 115 654,26 €	78	2 661 717,07 €	5	169 432 800,82 €	1289

Goedkeuring per onderwijsniveau

onderwijstype	Vrij		Gemeentelijk		Provinciaal		Totaal	
	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal
Basis O	67 582 271,44 €	626	25 044 296,22 €	69	0,00 €	0	92 626 567,66 €	
Buitengewoon basis O.	2 195 339,41 €	37	0,00 €	0	0,00 €	0	2 195 339,41 €	37
Secundair O.	53 349 664,84 €	460	4 814 560,94 €	7	2 661 717,07 €	5	60 825 942,85 €	
Buitengewoon Secundair O.	2 147 164,88 €	21	487 797,10 €	1	0,00 €	0	2 634 961,98 €	22
CLB	865 351,25 €	18	0,00 €	0	0,00 €	0	865 351,25 €	18
Deeltijds kunst O.	0,00 €	0	0,00 €	0	0,00 €	0	0,00 €	0
Internaat	3 121 388,28 €	35	0,00 €	0	0,00 €	0	3 121 388,28 €	35
Volwassenen O.	4 394 249,39 €	9	2 769 000,00 €	1	0,00 €	0	7 163 249,39 €	10
Totaal	133 655 429,49 €	1206	33 115 654,26 €	78	2 661 717,07 €	5	169 432 800,82 €	1289

Goedkeuring volgens de aard van het bouwprogramma

	Vrij		Gemeentelijk		Provinciaal		Totaal	
	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal
Nieuwbouw	42 042 808,58 €	82	16 904 027,70	20	1 094 926,98 €	1	60 041 763,26 €	103
Nieuwbouw + verbouwingswerken	23 409 532,16 €	45	11 475 800,05	12	0,00 €	0	34 885 332,21 €	57
Verbouwingswerken	68 203 088,75 €	1079	4 735 826,51	46	1 566 790,09 €	4	74 505 705,35 €	1129
Totaal	133 655 429,49 €	1206	33 115 654,26 €	78	2 661 717,07 €	5	169 432 800,82 €	1289

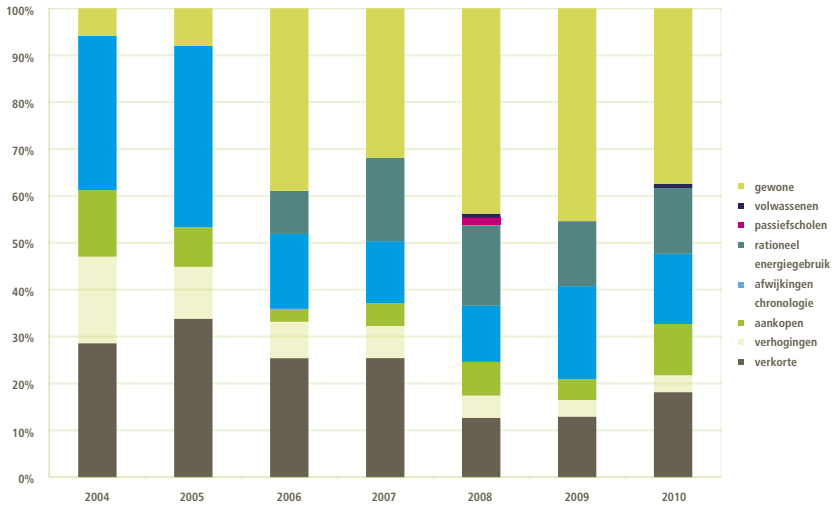
Verdeling van het budget

	Vrij		Gemeentelijk		Provinciaal		Totaal	
	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal
Aankoop	11 866 741,64 €	32	7 494 286,80 €	4	0,00 €	0	19 361 028,44 €	36
Gewoon	40 806 307,40 €	34	22 960 350,80 €	44	2 661 717,07 €	5	66 428 375,27 €	83
Afwijking	26 588 526,17 €	186	0,00 €	0	0,00 €	0	26 588 526,17 €	186
Verkorte	32 181 151,70 €	701	0,00 €	0	0,00 €	0	32 181 151,70 €	701
REG	22 212 702,58 €	253	2 661 016,66 €	30	0,00 €	0	24 873 719,24 €	283
Verhogingen*	6 131 452,91 €	102	284 846,85 €	4	0,00 €	0	6 416 299,76 €	106
Totaal	139 786 882,40 €	1308	33 400 501,11 €	82	2 661 717,07 €	5	175 849 100,58 €	1395

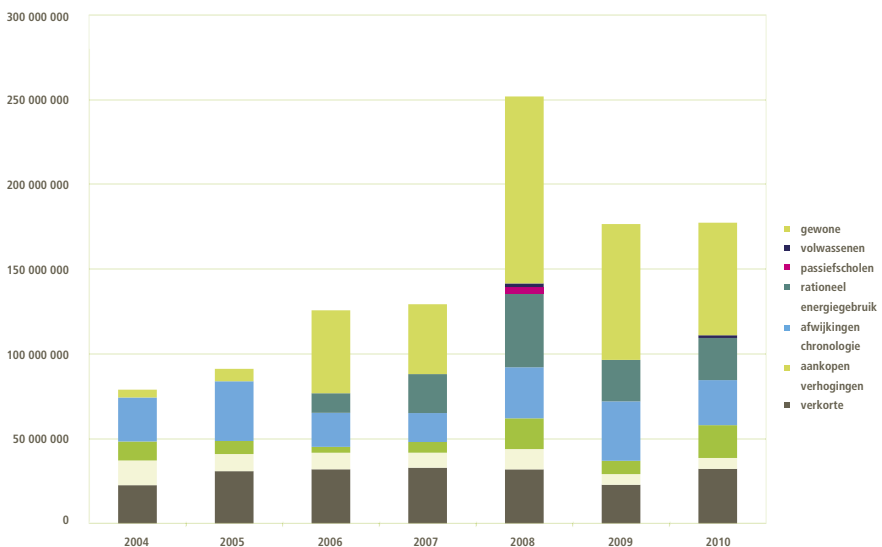
* Tijdens het subsidieproces kunnen zich verhogingen voordoen. Een verhoging dringt zich op indien het vastgelegde bedrag bij het principeakkoord niet toereikend is. Op twee momenten worden deze verhogingen geofficialiseerd, namelijk bij de uitslag van de gunning en bij de eindafrekening.

Hoe verhoudt de verdeling van de machtigingen over de verschillende procedures zich over de jaren heen? Hiervoor maken we een vergelijking voor de laatste 7 jaar. Bekijken we de **procentuele verdeling** van de machtigingen over de procedures heen, dan krijgen we het volgende beeld:

Procentuele verdeling van de **machtigingen** over de procedures heen

Wat opvalt is dat de verkorte procedure en de aankopen het laatste jaar procentueel aan belang hebben gewonnen en dat er minder subsidieaanvragen via de gewone procedure werden goedgekeurd. Kijken we naar de **absolute bedragen** in plaats van de onderlinge verhouding tussen procedures, dan krijgen we het volgende beeld:

De school start met de bouw

Een volgende stap in het subsidiedossier is de goedkeuring van het gunningsdossier. Nu kan de bouwheer de werken toewijzen aan de aannemer en kunnen de bouwwerken effectief starten. In de gunningsfase handelde AGIO n een totaal van 2327 percelen af voor een totaalbedrag aan goedgekeurde offertebedragen van 280 113 778,11 euro. Hiervan werden er:

- 261 afgekeurd of geannuleerd
- 2066 goedgekeurd

Op het vlak van de gunningswijze is de verdeling als volgt:

- 1148 via onderhandelingsprocedure
- 830 via openbare aanbesteding
- 55 via algemene offerteaanvraag
- 33 facturen nutsvoorzieningen

De school maakt gebruik van haar nieuwe infrastructuur

Nadat de werken zijn gestart, ontvangt de school de eerste facturen van de aannemer en kan AGION de uitbetaling van de subsidie starten.

AGION voerde in 2010 5 715 betalingsopdrachten uit voor een totaal subsidiebedrag van 152 610 115,77 euro. Per maand geeft dit het volgende:

	Bedrag	Aantal
1	20.175.119,14 €	606
2	8.944.507,14 €	368
3	13.647.372,46 €	669
4	6.587.585,69 €	341
5	15.259.762,34 €	588
6	18.313.276,07 €	700
7	16.829.669,30 €	603
8	13.051.886,91 €	449
9	17.782.665,64 €	661
10	10.766.431,94 €	455
11	389.548,89 €	12
12	10.862.290,25 €	263
Totaal	152.610.115,77 €	5715

Zoals we in het begin van dit hoofdstuk vermeldden, subsidieert AGION niet de totale kostprijs van het infrastructuurproject. 30% of 40%, afhankelijk van het onderwijsniveau, moet de school zelf financieren. De inrichtende macht of het schoolbestuur kan hiervoor een lening aangaan. AGION verleent waarborg voor de terugbetaling van kapitaal, interesten en bijhorende kosten van deze leningen.

De leningen moeten afgesloten worden bij een financiële instelling erkend door de Vlaamse Regering en hun looptijd mag de duur van 25 jaar niet overschrijden. In 2010 ondertekende AGION mee 198 kredietovereenkomsten voor een totaal gewaarborgd kapitaal van 41 639 818,98 euro.

Capaciteit

In 2010 werd er bijzondere aandacht besteed aan de capaciteitsproblematiek in het onderwijs in 4 steden: Antwerpen, Brussel, Gent en Vilvoorde. Na de alarmerende berichtgeving in het begin van het jaar, werd in elk van deze steden een lokale taskforce “capaciteit” opgericht, waar ook AGION aan deelnam. Een algemene taskforce, voorgezeten door de minister, coördineerde het geheel.

Op basis van de dossiers die door deze steden werden aangeleverd, besliste de minister om 12 miljoen euro bijkomend te besteden aan dossiers “capaciteit”:

- 3 miljoen euro voor het vrij gesubsidieerd onderwijs
- 3 miljoen euro voor het officieel gesubsidieerd onderwijs
- 6 miljoen euro voor het gemeenschapsonderwijs

AGION verdeelde de middelen voor de vrije en officiële sector als volgt over specifieke projecten:

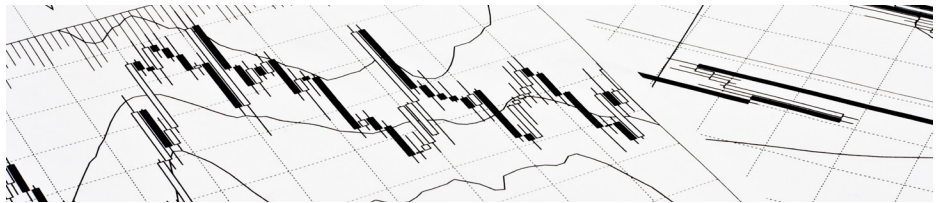
Stedelijk onderwijs stad Antwerpen	2 933 192, 85 euro
Stedelijk onderwijs stad Vilvoorde	66 807,15 euro
Vrij onderwijs stad Brussel	2 500 000,00 euro
Vrij onderwijs stad Vilvoorde	59 362,00 euro

Voor 2011 werden 24 bijkomende steden en gemeenten, met een potentieel capaciteitstekort, aangeschreven. In sommige van deze steden/gemeenten werd een lokale taskforce opgericht, naar analogie met de eerdere 4 taskforces. Op die manier probeert men een zicht te krijgen op de noodzaak voor extra middelen in 2011.

Financiering infrastructuur hogescholen

Het oprichtingsdecreet¹ van AGION bepaalt dat in de schoot van AGION een college van algemeen directeurs van de hogescholen werkzaam is. Het college bestaat uit de in functie zijnde algemeen directeurs van de hogescholen. Er zijn drie subcolleges (gesubsidieerde vrije hogescholen – gesubsidieerde officiële hogescholen en de Vlaamse Autonome hogescholen).

De voorzitter is Bert Hoogewijs en ondervoorzitter is Maria De Smet. De commissaris-coördinator van de Vlaamse Regering bij de hogescholen, de leidend ambtenaar en de secretaris van AGION wonen van rechtswege en met raadgevende stem de vergadering van het college bij. Voor de hogescholen werkt het college met enveloppefinanciering. Het college van algemeen directeurs van de hogescholen verdeelt jaarlijks per hogeschool de investeringsmiddelen, die in de begroting voorzien zijn. De 3 subcolleges (vrij - officieel en de autonome hogescholen) dienen elk begrotingsjaar een voorstel in tot verdeling van de machtigingsbedragen. Binnen de enveloppe bedragen de toegekende subsidies voor de hogescholen 100%. De hogescholen kunnen dit budget ook gebruiken voor de aankoop van

gronden.

Sedert 2004 kreeg het college van algemeen directeurs van de hogescholen de bevoegdheid om zelf de verdelingscriteria voor de budgetverdeling van en de toewijzing per hogeschool uit te werken.

De verdelingscriteria zijn gebaseerd op het aantal opgenomen studiepunten onder diplomacontract zoals geregistreerd in de DTO telling² en gewogen per financieringsgroep.

Het college van algemeen directeurs van de hogescholen werkte in 2010 verder aan de uitwerking van de criteria voor de verdeling en toewijzing per hogeschool van de machtiging voor investeringen. Deze criteria moesten eerst voorgelegd worden aan het Vlaams parlement, waarna ze werden opgenomen in het huishoudelijk reglement. Ook het uitwerken van de criteria voor de verdeling van de middelen voor eigenaarsonderhoud³ ten aanzien van de Vlaamse Autonome Hogescholen behoort tot de kerntaken van AGION en werden voorgelegd aan het Vlaams parlement.

¹ artikel 13, §1 van het decreet van 7 mei 2004

² Databank tertiair onderwijs

³ afd. 2 - art. 5, 3° van het decreet van 7 mei 2004

In 2010 kende het College in totaal volgende machtigingen toe:

ⓘ Eigenaarsonderhoud autonome hogescholen:	868 000 euro
ⓘ Gewone investeringsmiddelen:	
Vrij gesubsidieerde hogescholen:	13 530 000 euro
Officieel gesubsidieerde hogescholen:	1 454 000 euro
Autonome hogescholen:	8 361 000 euro

AGION staat in voor de financiering van de facturen van de infrastructuurprojecten.

2.2 Het agentschap bouwt aan een onderwijsnet-, beleidsdomein- en bestuursniveauoverschrijdende samenwerking

De realisatie van schoolinfrastructuur is niet het verhaal van AGION alleen. Het agentschap zet met verschillende partners netwerken op, sluit samenwerkingsverbanden af of zet engagementen van vroeger verder.

Als rechtsopvolger van de dossiers van het vroegere Nationaal Waarborgfonds (NWF) voor de Nederlandstalige sector werkt AGION voor het administratieve beheer samen met de federale overheidsdiensten Thesaurie.

Om de aantrekkingskracht en de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te behouden en te versterken sluit AGION protocolakkoorden af met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Daarnaast behandelt AGION ook dossiers in samenwerking met andere overheden en organisaties. Zo zette AGION met OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij) de voorbereidende stappen tot samenwerking voor de sanering van schoolterreinen en dus propere bodems in Vlaanderen.

Naar aanleiding van de oproep tot 'Innovatief Aanbesteden' van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) bundelen AGION en het departement Onderwijs & Vorming de krachten in het kader van het project 'Een school voor de toekomst. Op zoek naar een leeromgeving voor competentiegericht onderwijs'.

Ten slotte loopt er momenteel bij AGION een onderzoeksproject naar de ruimtelijke vertaling van het concept 'brede school'. Het onderzoek wil oa. een bijdrage leveren aan de uitvoering van de beleidsambities van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering (2009-2014). Hiertoe is er een continue samenwerking tussen AGION en het departement Onderwijs & Vorming.

Samenwerking met de federale overheid

Voor eind 1989 ontvingen de onderwijsinstellingen geen projectsubsidies maar werden rentetoelagen gesubsidieerd op leningen. De inrichtende machten sloten leningen af met overheidswaarborg met een looptijd van maximum 30 jaar. De leningen uit de officiële sector hadden een looptijd van maximum 20 jaar.

Er onderscheiden zich twee perioden:

- ⓘ Tijdens de periode vanaf 1974 tot 1 januari 1989 gaf het NWF, Nationaal Waarborgfonds, (voorloper van DIGO/AGION) rentetoelagen op leningen die werden afgesloten door gesubsidieerde scholen voor infrastructuurwerken. Het fonds kende ook de staatswaarborg toe om een vlotte afbetaling van deze leningen te garanderen aan de erkende kredietinstellingen. De federale overheid waarborgde het uitstaande kapitaalbedrag van deze leningen. De afbetaling van het uitstaand kapitaal blijft ten laste van de inrichtende macht van de onderwijsinstelling die een lening afsloot.
- ⓘ In de periode 1 januari 1989 tot 30 september 1989 gaf ook DIGO (nu AGION) rentetoelage op enkele leningen. De Vlaamse Gemeenschap waarborgde het uitstaande kapitaalbedrag van deze leningen.

De leningen uit de gesubsidieerde vrije sector zijn jaarlijks herzienbaar. De leningen uit de gesubsidieerde officiële sector zijn herzienbaar om de 5 jaar. De federale overheid zal in 2027 de laatste gewaarborgde lening afsluiten.

Met de financieringswet van 16 januari 1989 volgt DIGO de dossiers van het vroegere Nationaal Waarborgfonds voor de Nederlandstalige sector op. Het samenwerkingsakkoord van 7 augustus 1989 tussen de Staat, de Vlaamse en de Waalse Gemeenschap bepaalt dat de leningsdossiers over de federale waarborg voor meer dan 4 500 leningen, worden beheerd door hun diensten of instellingen: aan Vlaamse zijde AGION en aan Waalse zijde SGIPS (Service Général des Infrastructures Privées Subventionnées).

Rechtsoptvolging

Bij elke federale regeringsvorming (sinds 1989) is een minister bevoegd voor deze NWF- materie. AGION heeft in deze context de taak van algemeen gevolmachtigde. Voor het administratieve beheer van deze dossiers werkt AGION samen met de federale overheidsdiensten Thesaurie. AGION voert de betalingen van de rentetoelagen uit. Op regelmatige basis rapporteert AGION aan de diensten van de Thesaurie.

Op basis van deze gegevens maakt de Federale Overheidsdienst (FOD) Thesaurie jaarlijks de begroting op, controleert de rekeningen en doet de financiële nazichten.

Beroep op de staatswaarborg

Bij niet terugbetaling van de rentetoeelagen en / of het kapitaal doet de school een beroep op de staatswaarborg. De federale overheid heeft dan volgende mogelijkheden tot terugvordering:

- 1 afhouding op de werkingstoelagen verschuldigd aan de onderwijsinrichting die in het gebouw is gehuisvest
- 2 afhouding op de werkingstoelagen verschuldigd aan andere onderwijsinrichtingen die onder dezelfde inrichtende macht staan
- 3 invordering door de FOD Financiën, het Bestuur van de Registratie en Domeinen op het patrimonium van de inrichtende macht

In Vlaanderen zijn 9 scholen die beroep doen op de staatswaarborg.

Uitstaand kapitaal 2010

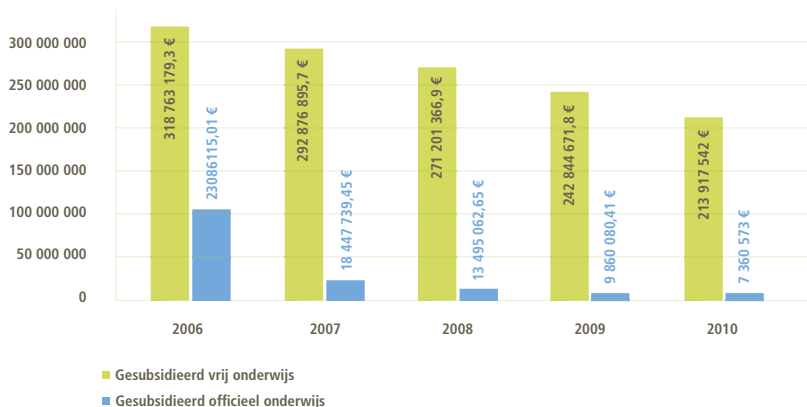
Het uitstaande kapitaal voor de gewaarborgde leningen bedroeg op 31 december 2010:

- 1 voor het gesubsidieerd vrij onderwijs: 213 917 542 euro
- 2 voor het gesubsidieerd officieel onderwijs: 7 360 573 euro

Het gaat in totaal nog om 827 leningen (704 leningen voor de vrije sector en 123 leningen voor de officiële sector).

	2006	2007	2008	2009	2010
Gesubsidieerd vrij onderwijs	318 763 179,32 €	292 876 895,72 €	271 201 366,90 €	242 844 671,76 €	213 917 542,00 €
Gesubsidieerd officieel onderwijs	23 086 115,01 €	18 447 739,45 €	13 495 062,65 €	9 860 080,41 €	7 360 573,00 €

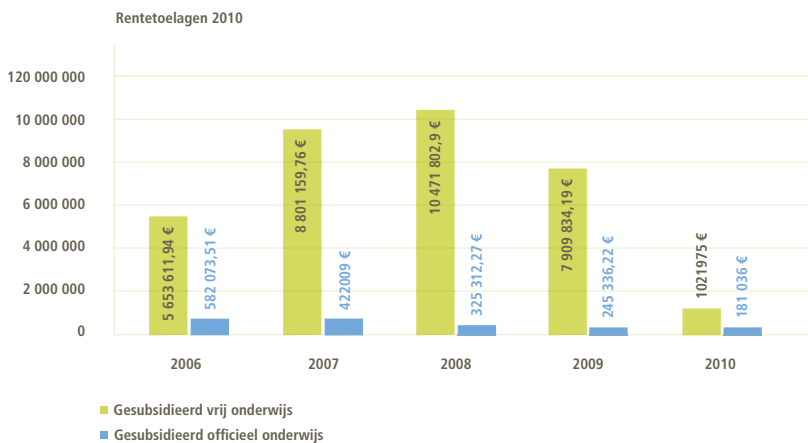
Uitstaand Kapitaal 2010

Rentetoelagen 2010

In 2010 werd voor een totaal bedrag van 1 021 975 euro aan rentetoelagen betaald voor het gesubsidieerd vrij onderwijs en 181 036 euro voor het gesubsidieerd officieel onderwijs.

	2006	2007	2008	2009	2010
Gesubsidieerd vrij onderwijs	5 653 611,94 €	8 801 159,76 €	10 471 802,90 €	7 909 834,19 €	1 021 975,00 €
Gesubsidieerd officieel onderwijs	582 073,51 €	422 009,00 €	325 312,27 €	245 336,22 €	181 036,00 €

Samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Om de aantrekkingskracht en de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te behouden én tevens te versterken investeert de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) extra in de verbetering van de Nederlandstalige onderwijsinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze supplementaire middelen zijn bestemd voor de subsidiëring van de schoolgebouwen van het basis- en secundair onderwijs.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie en AGIO n sloten hiervoor protocolakkoorden af die naast de inhoudelijke principes ook de praktische en administratieve modaliteiten vastleggen voor de financiering en het beheer van deze subsidieaanvragen. Het eerste protocol werd afgesloten voor de periode 2002-2005. Het tweede protocol liep sinds 2005 tot eind 2009. Voorlopig wordt er geen nieuw protocol afgesloten omdat de VGC zich focust op capaciteitsuitbreiding.

De VGC stelt jaarlijks deze bijkomende middelen vast en AGIO n wendt dit extra budget aan om de subsidieaanvragen versneld te financieren. De middelen vanwege de VGC worden verdeeld zonder afbreuk te doen aan het via AGIO n geregeld investeringsritme van de Vlaamse Overheid.

Om dit ritme te garanderen maakt AGION jaarlijks een investeringsplan op in functie van de beschikbare vastleggingsmachtigingen, ingeschreven in de begroting van de Vlaamse gemeenschap voor AGION. De middelen die de VGC uittrekt voor infrastructuurwerken in het gesubsidieerd onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn daarom complementair.

AGION stelde ook in 2010 zijn technische scholenbouwkennis en zijn eigen ontwikkelde knowhow ter beschikking voor de behandeling, opvolging en evaluatie van deze bouwdoossiers.

De dossierbehandeling gebeurde volgens de chronologie, de subsidiëringsprocedures en subsidieregels die AGION hanteert, d.w.z. de geldende percentages van 60% en 70%.

Het gesubsidieerd vrij onderwijs kon in 2010 genieten van 1 432 424,49 euro.

Sanering van vervuilde schoolterreinen

Zowel de beleidsnota van de minister van Onderwijs als de beleidsnota van de minister van Leefmilieu wijst op de problematiek van vervuilde schoolterreinen.

De beleidsnota Onderwijs stelt:

“Ik zal de bestaande initiatieven met betrekking tot schoolgebouwen inventariseren en samen met mijn collega bevoegd voor Leefmilieu bekijken hoe we een versnelde sanering van vervuilde schoolterreinen kunnen doorvoeren.”

In de beleidsnota Leefmilieu lezen we:

“We werken een programma uit voor bodemonderzoek en -sanering bij scholen, ziekenhuizen en rusthuizen, zodat de risico’s in deze maatschappelijk belangrijke sectoren zo vlug mogelijk weggevoerd worden en investeringen niet langer vertraagd worden door een bodemverontreiniging. Gelet op het gelijkaardige karakter van de meeste verontreinigingen, wordt de sanering het meest efficiënt aangepakt via een programmatorische ambtshalve bodemsanering.”

Beide entiteiten onderschrijven de nood aan een nauwe samenwerking rond deze problematiek en willen dit projectmatig aanpakken. In april 2010 was er een eerste verkennend gesprek tussen vertegenwoordigers van AGIO en OVAM. Een tweede overleg vond plaats in de maand juni. De vertegenwoordigers van de beide organisaties richtten twee werkgroepen op. De ene werkgroep richt zich tot de scholen van het gesubsidieerd onderwijs en de andere werkgroep tot de scholen van het gemeenschapsonderwijs. Beide werkgroepen kregen dezelfde opdracht.

De vertrekbasis van de overlegmomenten zijn de respectieve kernbevoegdheden en de ermee samenhangende subsidiëringmogelijkheden van OVAM en AGIO. Enerzijds de sanering van terreinen voor OVAM en anderzijds de subsidiëring van schoolgebouwen (nieuwbouw en verbouwing) en niet van de aankoop en sanering van gronden voor AGIO.

Vanuit deze kernopdrachten werden een reeks uitgangspunten geformuleerd:

- i** een individuele begeleiding door OVAM in samenwerking met AGIO van de projecten met een bodemproblematiek waarvoor de investeringsbudgetten beschikbaar gesteld zijn of vermoedelijk gesteld kunnen worden voor eind 2011
- i** een voorstel van programmatorische aanpak waarbij enkele principes zullen worden uitgewerkt:
 - › de inventarisering en raming van de kosten ingevolge bodemverontreiniging
 - › een prioriteitstelling op basis van investeringsplanning en milieu-urgentie
 - › het reduceren van de kosten en aandacht voor preventie
 - › het voorzien in een mogelijkheid tot ambtshalve tussenkomst in de bodemsanering zodat eventuele kosten inzake bodemsanering geen belemmering vormen voor het uitvoeren van infrastructuurwerken
 - › een sensibiliseringscampagne van de inrichtende machten met betrekking tot deze bodemverontreinigingsproblematiek.

In juli 2010 besliste het managementcomité van AGIO - uiteraard binnen de perken van de kerntaken die AGIO decretaal werden toegewezen - zich achter dit voorstel te scharen. De verdere besprekingen hierover worden in 2011 aangevat.

Een school voor de toekomst

Op zoek naar een leeromgeving voor competentiegericht onderwijs

Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wil een innovatief totaalconcept ontwikkelen voor de school voor de toekomst. Bedoeling is om een performante, duurzame, gebruiksvriendelijke en flexibele leeromgeving te creëren voor competentiegericht onderwijs. Alle elementen – gebouw, meubilair en ICT – komen in het project aan bod en moeten perfect op elkaar afgestemd zijn. Het project kadert in het Actieplan Innovatief Aanbesteden (IA) van de Vlaamse Regering. Het IA is een nieuw beleidsinstrument, ontwikkeld door het Kenniscentrum Innovatief Aanbesteden van het IWT, waarbij de overheid innovatie aankoopt van bedrijven en kennisinstellingen. Om dit mogelijk te maken brengen de overheid en bedrijven de uitdagingen, waarvoor een innovatieve oplossing nodig is, in kaart. Tijdens een innovatieplatform verdiepen ze de uitdaging en plannen toekomstige acties.

Met de principiële goedkeuring in juli 2010 van het directiecomité van het IWT, kreeg dit project vleugels.

AGION en het departement Onderwijs & Vorming zijn aangeduid als projectverantwoordelijke. In het kader van dit project richtte AGION en het departement een coördinatieteam op. Ook twee experts uit het onderwijsveld vervoegden het team met raad en daad. Daarnaast werd er een stuurgroep in het leven geroepen. De stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de koepels, het kabinet, agentschappen van het beleidsdomein onderwijs en vorming en andere spelers in het onderwijsveld. Het IWT begeleidde de werking van het coördinatieteam en de stuurgroep.

Het coördinatieteam deed het voorbereidend werk en maakte de planning op voor de stuurgroep. De stuurgroep, kwam in het laatste kwartaal van 2010 tweemaal samen. De stuurgroep bereikte een consensus rond de inhoud van het project. Het project kon van start gaan!

Jongeren van vandaag die in het midden van de 21ste eeuw als volwassenen zullen meewerken aan de uitbouw van onze welvaart en welzijn op school zullen competenties moeten verwerven die hen in staat stellen zich steeds opnieuw aan te passen aan nieuwe evoluties. Het verwerven van competenties kan niet alleen via kennisoverdracht. Scholen gaan op zoek naar een competentiegerichte didactiek waarbij probleemoplossend leren, contextgebonden opdrachten, het verwerven van leervaardigheden, het samenwerkend leren en het verwerken en delen van kennis centraal staan. Deze competentiegerichte didactiek vereist een mix van werkvormen. Van concrete werkstukken naar virtuele concepten, van zelfstudie over groepswork naar klassikale lessen, van demo's tot eigen experimenten, van stille leesmomenten tot presentaties in een aula, van het maken van een muurschilderij tot het memoriseren van Franse woordjes, van contactonderwijs tot afstandsonderwijs. Deze mix van werkvormen wordt samengevat in het begrip *blended learning*. *Blended learning* wil het onderwijs performanter maken, en zal maar ten volle tot ontwikkeling komen in een leeromgeving die daarvoor uitgerust is.

Een **competentiegerichte leeromgeving** stelt bijzondere eisen aan alle aspecten van de schoolinfrastructuur: de indeling van het schoolgebouw, de uitrusting van de ruimtes en de ICT-voorzieningen. Vandaag vinden we al zeer veel goede voorbeelden van elk van deze componenten afzonderlijk. Maar zelden worden gebouw, meubilair, hardware en software optimaal op elkaar afgestemd tot één geïntegreerde competentiegerichte leeromgeving.

Het functionele en flexibele concept voor een school voor de toekomst omvat onder meer de volgende aspecten:

- Software.** Een elektronische leeromgeving ondersteunt alle aspecten van het onderwijs- en leerproces. Leerlingen, leerkrachten en ouders hebben toegang tot deze leeromgeving, elk met hun eigen toegangsniveau naargelang hun betrokkenheid en functie.
- Hardware.** Elke gebruiker beschikt over een gebruiksvriendelijk en robuust personal device dat toegang biedt tot de elektronische leeromgeving. Er is ook een netwerk nodig dat snelheid en ruime opslagmogelijkheden koppelt aan maximale beveiliging en een minimaal onderhoud.
- Schoolgebouw en inrichting.** Het concept moet geschikt zijn voor 200 tot 300 leerlingen, die een pedagogische eenheid vormen, en voorzien van individuele leerplekken voor leerlingen en leerkrachten, infocentra, hoeken of nissen voor groepswork, ateliers en labo's, demo-ruimtes en klaslokalen, enzovoort.
- Meubilair.** Het gebouw wordt uitgerust met flexibele ruimteverdelers, individuele werkposten, groepstafels, werkbanken, labotafels, kasten, desks, digitale en andere borden, enzovoort... aangepast aan de specifieke eisen van de diverse werkvormen en verschillende gebruikers.

Daarnaast moet het totaalconcept ook aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Duurzaam.** Schoolgebouwen en -uitrusting moeten voor een lange periode bruikbaar zijn. Dat betekent dat de voorgestelde oplossingen niet alleen robuust moeten zijn, maar ook voldoende flexibel en aanpasbaar.
- Gebruiksvriendelijk en toegankelijk.** Leerlingen, leerkrachten en ouders krijgen de nodige ondersteuning in het gebruik van het concept. Het concept moet ook rekening houden met de principes van Universal Design¹, waardoor ook mensen met fysieke of mentale beperkingen van de infrastructuur gebruik kunnen maken.
- Geïntegreerd.** De functionaliteiten van gebouw, uitrusting, hardware en software moeten elkaar aanvullen en versterken. Daarvoor zullen de verschillende partijen in het project nauw moeten samenwerken.
- Betaalbaar.** Dé uitdaging voor de producenten is om een goed evenwicht te vinden tussen prijs en kwaliteit.

De beschreven uitdaging is complex maar met de nieuwe uitdagingen voor het onderwijs (brede school, leezorg, hervorming secundair onderwijs, etc.) en de inhaaloperatie scholenbouw, biedt zich de volgende jaren in Vlaanderen een markt aan van scholen die hun infrastructuur en hun onderwijsproces zullen hertekenen. Het project wil zich niet beperken tot één bepaald onderwijsniveau maar wil graag alle onderwijsniveaus betrokken partij maken.

¹ *Universal Design of Ontwerpen voor Iedereen is een ontwerpbenadering om integrale toegankelijkheid te verwezenlijken. Meer info op <http://www.universaldesign.be/>*

In het innovatief aanbesteden zal AGIO een dialoog voeren met bedrijven, kennisinstellingen, architecten, didactici, productontwikkelaars, ... om het innovatieve aanbod te leren kennen. De uitvoering van het volledige project en het innovatieplatform in het bijzonder, gebeurt in de mate van het mogelijke, volledig conform de door het IWT ontwikkelde methodologie. Het budget dat IWT ter beschikking stelt aan AGIO voor de werking van het innovatieplatform bedraagt 80 000 euro.

Indien uit het innovatieplatform blijkt dat de gewenste producten of diensten nog moeten ontwikkeld worden zullen potentiële aanbieders nadien via een pre-commerciële aanbesteding, onder de vorm van een opdracht voor Onderzoek en Ontwikkeling, gevraagd worden om operationele prototypes te ontwikkelen.

Midden 2011 zal de effectieve oproep gebeuren in een Kick-off vergadering.

Samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, Cultuur en Jeugd

De Vlaamse overheid wil werk maken van Brede scholen. Brede scholen zijn structurele samenwerkingsverbanden tussen verschillende sectoren om maximale ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te bevorderen. Om mee na te denken over de infrastructurale implicaties van het Brede school concept is op Vlaams niveau een interdepartementale werkgroep van de beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming, Cultuur en Jeugd opgericht. AGIO neemt deel aan deze werkgroep.

De beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming en CJSM (Cultuur, Jeugd, Sport en Media) hebben daarnaast ook een samenwerkingsprotocol opgemaakt tot het realiseren van een gemeenschappelijk beleidsstreven: de competentieontwikkeling van individuen en groepen binnen uiteenlopende leercontexten, met de nadruk op persoonlijke ontwikkeling, emancipatie, actief burgerschap, sociale mobiliteit en inclusie. Het jaaractieplan 2010-2011 is daarvan een eerste concretisering. Eén van de strategische doelstellingen voor het jaaractieplan is "het stimuleren, faciliteren en ondersteunen van maximale ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in een brede leer- en leefomgeving via het netwerk van de brede school". AGIO werkt aan de opmaak van een onderzoeksrapport rond de 'Ruimtelijke vertaling van de Brede school' wat kadert in deze beleidsambitie.

2.3 AGIO wil een actieve, ondersteunende en adviserende rol spelen ten aanzien van scholen en inrichtende machten ten einde een optimaal concept voor een functionele en duurzame schoolinfrastructuur te kunnen realiseren.

AGIO wil inrichtende machten met bouwplannen in projectdefinitie – en voorontwerpfase informeren en begeleiden omtrent goede praktijk inzake planning, programma, ontwerp, realisatie en evaluatie van schoolinfrastructuur. Initiatieven als het instrument voor duurzame scholenbouw en de website scholenbouwen.be bieden hiervoor de nodige ondersteuning.

AGIO speelt ook een actieve, begeleidende rol bij specifieke projecten, zoals het pilootproject Passiefscholen. Het agentschap begeleidt en adviseert de schoolbesturen, architecten en studiebureaus in hun rol van "voorbeeldproject". AGIO bundelt, verwerkt en verspreidt vragen en informatie en coördineert de communicatie rond de realisatie van de passiefscholen.

In 2010 werkte AGION ook verder aan de uitbouw van een 'Kennispunt Scholenbouw'. Dit kan bouwheeren en architecten bijstaan en ondersteunen in het plannings – ontwerp – en bouwproces van scholen.

Instrument voor duurzame scholenbouw “Naar een inspirerende leeromgeving”

In de zomer van 2010 lanceerden AGION en het GO! de publicatie “Naar een inspirerende leeromgeving”, instrument voor duurzame scholenbouw.

Het instrument richt zich in de eerste plaats tot de bouwheer, als een hulpmiddel om zijn ambitieniveau in duurzame scholenbouw te bepalen en te bewaken van voorontwerp tot ingebruikname.

Het handboek is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel doet de gebruiker nadenken over de 'slimme school'. Het tweede deel omvat het meetinstrument, de duurzaamheidsmeter, bruikbaar voor zowel nieuwbouw- als renovatieprojecten. Aan de hand van 10 grote vraagstellingen over het projectproces, inplanting, mobiliteit, natuurlijk milieu, water, grondstoffen en afval, energie, gezondheid, leefbaarheid en toegankelijkheid, samenleving en economie en innovatie worden duurzaamheids-eisen of –criteria voor op gesteld.

De duurzaamheidsmeter wil scholenbouwers, directeurs, ontwerpers, technici,... samen rond de tafel brengen en vooraf doen nadenken over hoe duurzaam hun keuzes in de loop van het bouwproces zijn. Het laatste deel geeft ruime aandacht aan de opmaak van een goed projectdossier vanuit de overtuiging dat een goede voorbereiding een absolute voorwaarde is voor een geslaagd project. Naast de projectdefinitie wordt het belang van het programma van eisen toegelicht en een sjabloon voorgesteld (dat digitaal te verkrijgen is). Het boek sluit af met enkele essentiële ontwerpverplichtingen, ruimtelijke, functionele en technische eisen gebaseerd op praktijkervaringen en actuele normen of aanbevelingen.

AGION wil alle scholen stimuleren om deze praktische leidraad van bij de start van het project te gebruiken en biedt hierbij de nodige ondersteuning en opvolging aan.

In het najaar van 2010 organiseerde AGION in samenwerking met het GO! en Scholen van Morgen, een reeks van opleidingssessies waarin de opbouw en het gebruik van het instrument werden toegelicht. Deze (gratis) opleiding richtte zich tot bouwheren (schooldirectie, inrichtende macht/schoolbesturen), gebouwbeheerders (energiecoördinator, technisch verantwoordelijke,...), ontwerpers en studie bureaus betrokken bij de realisatie en instandhouding van schoolgebouwen, betrokken ambtenaren (dienst gebouwen, milieu, duurzaamheid,...) en projectverantwoordelijken.

Aan de hand van concrete voorbeelden, en specifieke opdrachten, werd het instrument stapsgewijs verkend en getest. Tijdens de opleiding kwamen zowel belangrijke inhoudelijke aandachtspunten, als praktische vragen en knelpunten aan bod. De opkomst, en interesse, voor de opleidingen was groot, de ervaringen en bevindingen bij de opmaak en het gebruik van het instrument positief.

In 2011-2012 zal AGION, in samenwerking met het GO!, het gebruik van het instrument door scholen, ontwerpers, projectleiders,... verder begeleiden en aanvullen of bijsturen waar nodig.

Scholenbouwen.be

De Vlaams Bouwmeester en AGION hebben in 2009 de handen in elkaar geslagen om www.scholenbouwen.be in een fris, nieuw en gebruiksvriendelijk kleedje te stoppen. In mei 2010 kwam de vernieuwde website online. De website – initieel een project van het team van de Vlaamse Bouwmeester - biedt kandidaat bouwheren informatie en inspiratie om goed voorbereid aan het plannen, ontwerpen en bouwen van hun school te beginnen. Scholenbouwen.be wil een informatieplatform zijn rond kwalitatieve schoolarchitectuur. De website reikt schoolvoorbeelden aan die inspireren, zowel uit binnen- als buitenland. Daarnaast vindt u ook informatie over goed opdrachtgeverschap, de projectdefinitie, architectuur met leerlingen, evenementen, enzovoort.

Wat is er zoal nieuw? Een reeks interessante publicaties, een uitgebreidere selectie aan links, een zoekfunctie voor de schoolvoorbeelden, de rubriek Kunst in Opdracht, een rubriek met onderzoeken rond scholenbouw. Ook nieuw is dat een beperkte versie van de website vertaald is naar het Engels. Via de nieuwsberichten houden we ook de vinger aan de pols bij al wat reilt en zeilt op het vlak van kwaliteitsvolle schoolarchitectuur.

Piloot project Passiefscholen

In 2007 lanceerde de Vlaamse overheid het pilootproject passiefscholen. Binnen het pilootproject zullen een 20-tal Vlaamse passiefscholen verspreid over alle provincies en onderwijsnetten gebouwd worden. Het gaat zowel om scholen van het basisonderwijs, het secundair onderwijs als het volwassenen-

onderwijs, maar ook heel specifieke programma's zoals een school voor maritieme opleidingen. De scholen vertegenwoordigen samen een bouwoppervlakte van 65.000 m².

Passiefscholen zijn zo gebouwd dat ze (bijna) geen verwarming en koeling nodig hebben. Enerzijds is een intelligent ontwerp van belang waarbij er rekening gehouden wordt met passieve warmtewinsten via goed georiënteerde ramen, geïntegreerde zonnepanelen, menselijke warmte,... Anderzijds moet extra aandacht besteed worden aan goede isolatie, extreme luchtdichtheid, en gezond en voldoende ventileren. Dit maakt deze scholen baanbrekend op vlak van energieverbruik en luchtkwaliteit. Het energieverbruik van een passiefschool is ongeveer 75% lager dan bij een traditioneel schoolgebouw. Jaarlijks besteden scholen een belangrijk deel van hun werkingsmiddelen aan de energiefactuur. Dankzij de lagere energiefacturen kunnen de passiefscholen meer middelen besteden aan hun inhoudelijke werking. Voor een passiefschool liggen de bouwkosten hoger door de doorgedreven isolatie en ventilatie en door een grondige controle en nauwgezette opvolging van het ontwerp - en bouwproces. De Vlaamse overheid voorziet voor de geselecteerde projecten een extra subsidie bovenop de standaardsubsidie bij een bouwproject. De extra subsidie komt overeen met 20% op de financiële norm van de standaardsubsidie.

De geselecteerde passiefscholen moeten voldoen aan de passiefstandaardcriteria bepaald in het decreet van 7 december 2007 betreffende energiestandards in scholen. Het voldoen aan deze kwaliteitscriteria is sterk afhankelijk van de randvoorwaarden of parameters die gebruikt worden in de berekeningsprogramma's. In 2009 schreef AGIO een studieopdracht uit voor het ontwikkelen van specifieke randvoorwaarden voor passiefscholen. Begin 2010 legde het Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (in samenwerking met het Passiefhuisplatform, de Vrije Universiteit Brussel en de Katholieke Universiteit Leuven) zijn rapport voor aan de ontwerpteams van de passiefscholen. Het rapport reikt een referentiekader aan voor de passiefscholen in het project, getoetst aan de bestaande regelgeving en richtlijnen voor schoolgebouwen en 6 van de meest gevorderde pilootprojecten. Per school- en/of lokaaltypologie zijn de minimale randvoorwaarden bepaald voor het berekenen van de passiefstandaardcriteria. De minimale randvoorwaarden zijn factoren die een invloed hebben op verwarming en koeling van de school zoals bezetting, temperatuur, verluchting, interne warmtewinsten,... . De bestaande rekensoftware werd aangepast voor scholen en uitgebreid met een rekentool om de kans op oververhitting (per lokaal) in te schatten.

De scholen en ontwerpteams kregen hiermee een belangrijk werkinstrument in handen. Bestaande ontwerpen konden worden getoetst aan de verbeterde software, nog op te starten projecten kunnen van bij de start gebruik maken van de vaststellingen en resultaten van de studie.

Het voorbije jaar zijn dan ook drie projecten in aanbesteding gegaan, een drietal scholen dienden een ontwerp dossier in en kunnen weldra worden aanbesteed. Vijf scholen zijn volop bezig met de opmaak van het ontwerp dossier. Alle scholen zijn de ontwerp fase voorbij met uitzondering van de projecten die zullen worden gebouwd binnen het DBFM-programma.

Het eindrapport betekende ook het startschot voor het uitschrijven van een offerteaanvraag voor het aanstellen van een externe instelling die de kwaliteitscontrole voor de bouw van de passiefscholen zal uitvoeren. Deze instelling zal een eerste screening uitvoeren bij het ontwerp dossier en een definitieve kwaliteitscontrole na realisatie van de werken.

Het pilootproject wil echter ook het effect van de passiefstandaard op de energieboekhouding en het globale energieverbruik van deze scholen in kaart brengen. Energieprestaties van gebouwen houden niet enkel verband met een doordacht ontwerp en een goede uitvoering maar ook met een bewust dagelijks gebruik en beheer van het schoolgebouw (en zijn technische installaties). De kwaliteitscontrole zal hier een sensibiliserende en stimulerende rol vervullen door een jaarlijkse controle en rapportering van de verbruiken, ervaringen en vaststellingen na ingebruikname van de scholen, en dit over een periode van 2 jaar. Het pilootproject van de passiefscholen zette in 2010 nog een belangrijke stap voorwaarts. Eind september vond in aanwezigheid van de minister van Onderwijs de eerste steenlegging plaats van de passiefschool in Etterbeek (GO!).

Bij deze gelegenheid werd ook het logo voor het pilootproject “Passiefscholen” onthuld. AGION schreef alle Vlaamse (hoge)scholen, die een opleiding grafische vormgeving aanbieden, aan met de vraag om deel te nemen aan een wedstrijd voor de ontwikkeling van het logo. In totaal ontving AGION 87 inzendingen (verspreid over 4 scholen). Na een preselectie en beoordeling van de jury aan de hand van 5 criteria (herkenbaar & universeel, combineerbaar met ander huisstijlen, tijdloos karakter, beeldsterkte, bruikbaarheid & toepasbaarheid) werden 3 laureaten gekozen. Het logo van Dorien Van Damme van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) in Gent werd vervolgens door de pilootprojecten zelf verkozen tot eindwinnaar.

Het logo zal worden gebruikt om het pilootproject Passiefscholen kenbaar te maken (werfpaneel, infolders, website,...) en te sensibiliseren rond de bouw van scholen volgens de passiefstandaard (scholen met een kwaliteitsverklaring krijgen het logo op de gevel).

Eén van de selectiecriteria voor deelname aan het project ‘Passiefscholen’ was de bereidheid van de kandidaat scholen om hun project open te stellen voor geïnteresseerden en een voortrekkersrol te vervullen binnen het concept passiefbouwen. Het logo voor de passiefscholen fungeert als symbool voor de voortrekkersrol, verhoogt de herkenbaarheid tussen de verschillende pilootprojecten passiefscholen en zet het concept “passiefscholen” extra in de kijker.

Daarnaast wenst het project mee een impuls te geven aan de ontwikkeling van een bredere markt van professionelen, het vergroten van de afzetmarkt voor passieve bouwproducten en de ervaring bij architecten, studiebureaus en aannemers op het vlak van passief bouwen verder uit te bouwen. Bijkomend hoopt het inspirerend te kunnen werken voor toekomstige bouwheren. En last but not least leren de kinderen van jongsaf aan omgaan met het begrip energiezuinig bouwen.

Ondertussen werkten AGION en de Universiteit Gent verder aan het interactief infopunt, de Passiefbox en het educatief gezelschapsspel, Ecotrip. Beide ideeën werden in 2009 door studenten van de

Universiteit Gent ontwikkeld als reizend infokanaal om de scholen te ondersteunen in hun sensibiliserende en informerende rol over passiefbouw.

KennisPunt Scholenbouw

In 2010 werkte AGION ook verder aan de uitbouw van een 'KennisPunt Scholenbouw'. Hiermee willen we bouwheren en architecten bijstaan en ondersteunen in het plannings - ontwerp - en bouwproces van scholen. Maar ook studenten en onderzoekers kunnen hiervan gebruik maken.

Het KennisPunt bestaat uit twee delen. Enerzijds een documentatiecentrum, waar we een volledige collectie aan scholenbouwliteratuur willen in onder brengen. Anderzijds verstaan we onder een 'kennispunt' ook de uitbouw van expertise rond kwalitatieve scholenbouw. Uit de praktijk blijkt dat het bouwen van een school een complex proces is, waar bouwwereld, onderwijs, gezondheid, en andere maatschappelijke sectoren samen komen. Het is dan ook cruciaal om kennis te ontwikkelen rond die specifieke thema's.

De organisatie van de fysieke plek van het KennisPunt Scholenbouw kreeg concreet vorm; de verschillende rubrieken werden opgelijst, de collectie aan scholenbouwliteratuur werd gelabeld en ingevoerd in een opzoekssoftware en het specifieke meubilair voor het KennisPunt Scholenbouw werd gekozen en besteld. De collectie bevat boeken, tijdschriften, artikels, wetenschappelijke rapporten, onderzoek, multimediamaatériau, etc.

2.4 Het agentschap verzorgt de uitbouw van een regiefunctie in het kader van het opzetten en beheren van alternatieve financieringsvormen

De voorbije decennia heeft Vlaanderen te weinig geïnvesteerd in schoolinfrastructuur. Veel schoolgebouwen zijn nooit aangepast aan gestegen leerlingenaantallen en nieuwe onderwijsbehoeften. Daarom werd in 2006 een grootschalige inhaalbeweging via alternatieve financiering opgestart, beter bekend onder de naam DBFM (Design, Build, Finance en Maintain)¹. Het DBFM-project voorziet in de versnelde bouw en renovatie van een 200-tal scholen in Vlaanderen via publiek-private samenwerking. Met deze inhaalbeweging wil de Vlaamse overheid de grote investeringsnood aan schoolinfrastructuur verhelpen zonder daarbij elementen als rationeel energiegebruik en architecturale kwaliteit te verwaarlozen.

Vrije Basisschool, Sint Barbara College, Zottegem
Kim Baelle^o

Selectie van de DBFM-dossiers

In 2006 lanceerde AGION een oproep naar schoolbesturen die interesse hadden in de DBFM-formule. Een selectiecommissie, met vertegenwoordigers van de onderwijskoepels, de Vlaams Bouwmeester, AGION, het Gemeenschapsonderwijs, het departement Onderwijs en de onderwijsinspectie selecteerde en rangschikte in totaal 256 scholenbouwprojecten die in aanmerking kwamen voor het DBFM-programma. Eind 2006 bekrachtigde de Vlaamse Regering deze investeringslijst.

¹ De basisprincipes van de inhaaloperatie zijn terug te vinden in het decreet van 7 juli 2006 betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur.

Selectie van de private partner

Via een onderhandelingsprocedure met bekendmaking ging de Vlaamse overheid op zoek naar een private partner uit de financiële sector om samen de DBFM-vennootschap op te richten en het DBFM-programma uit te voeren. Op 29 mei 2009 gunde de Vlaamse Regering de grootschalige inhaaloperatie in de scholenbouw aan het partnerschap Fortis Bank (nu BNP Paribas Fortis) en Fortis Real Estate (nu AG Real Estate). Op 28 augustus 2009 ondertekenden de de publieke en private partijen de contracten (contract close). Op 10 juni 2010 vond de financial close plaats en werd de DBFM-vennootschap 'DBFM Scholen van Morgen' opgericht.

De DBFM-vennootschap bestaat uit de private partner FScholen (samenstelling 50% AG Real Estate en 50% BNP Paribas Fortis) die 75% - 1 van de aandelen bezit en de publieke partner School Invest (samenstelling 50% AGION en 50% Participatie Maatschappij Vlaanderen) die voor 25% + 1 aandeel participeert.

Het concept

De DBFM-vennootschap staat in voor de uitvoering van het hele DBFM-programma dat zowel het ontwerp, de bouw, de financiering als het eigenaarsonderhoud van de scholen gedurende 30 jaar omvat. De DBFM-vennootschap zal daartoe contracten afsluiten met de inrichtende machten en met de verschillende uitvoerders (architecten, aannemers etc.). AG Real Estate COPID, een dochter van AG Real Estate, die optreedt als afgevaardigd bouwheer van het programma, coördineert de taken Design, Build en Maintain.

De DBFM-vennootschap zal eerst een voorcontract afsluiten met de inrichtende macht. Het voorcontract regelt de ontwerpfase. Tijdens dit voortraject beschikt de inrichtende macht over enkele uitstapmogelijkheden mits vergoeding van de gemaakte kosten. Na de aanbesteding van de aannemer gaat de inrichtende macht vervolgens een langdurig partnership aan met de DBFM-vennootschap door een individueel DBFM-contract af te sluiten. Dit contract omvat de bouwfase en de 30-jarige onderhoudsfase. Na deze periode wordt de schoolinfrastructuur eigendom van de inrichtende macht. Gedurende 30 jaar, vanaf oplevering, zal de DBFM-vennootschap de schoolinfrastructuur ter beschikking stellen aan de inrichtende macht en onderhouden. In ruil betaalt de inrichtende macht aan de vennootschap een prestatiegerelateerde beschikbaarheidsvergoeding.

AGION betaalt een DBFM-toelage uit, namelijk een financiële bijdrage tot de beschikbaarheidsvergoeding. De DBFM-toelage bedraagt 100% voor de instellingen van het Gemeenschapsonderwijs. De DBFM-toelage bedraagt 81,5% voor de instellingen van het basisonderwijs in het gesubsidieerd onderwijs en 71,5% voor de instellingen van andere onderwijsniveaus, CLB's en internaten in het gesubsidieerd onderwijs.¹ Deze DBFM-toelage wordt voor de instellingen in het gesubsidieerd onderwijs verhoogd, opdat dat 90 % van de daadwerkelijk verschuldigde onderhoudscomponent in de beschikbaarheidsvergoeding wordt betoelaagd. De begroting van de Vlaamse Gemeenschap voorziet een bedrag van 100 miljoen euro per jaar voor de subsidiëring van de beschikbaarheidsvergoedingen.

¹ Eind 2010 besliste de Vlaamse Regering om de schoolbesturen uit het gesubsidieerd onderwijs die zich hebben geëngageerd in de DBFM-inhaalbeweging bijkomend financieel te ondersteunen door de klassieke subsidiëpercentages te verhogen met 11,5 procentpunten.

Een toezichthouder aangesteld door de Vlaamse Regering, oefent voor de Vlaamse Gemeenschap de controle en het toezicht op de DBFM-vennootschap uit. De belangrijke betrokkenheid van de Vlaams Bouwmeester verzekert de aandacht voor kwaliteitsvolle schoolarchitectuur tijdens de inhaalbeweging. De Vlaamse Gemeenschap voorziet in een aantal waarborgen ter ondersteuning van het DBFM-programma. AGION en het departement Financiën en Begroting behandelen de gemeenschapswaarborgen. De onderwijskoepels en het Gemeenschapsonderwijs ontvangen voor de begeleiding van hun inrichtende machten in het kader van het DBFM-programma een toelage van AGION.

Specifieke aspecten

Voor de onderwijsinstellingen brengt de inhaaloperatie volgens dit concept verschillende voordelen met zich mee. Zij bundelt de kennis rond scholenbouw; de vennootschap kan zich dus specialiseren op haar eigen kerntaken en kan hiervoor de nodige expertise opbouwen. Een ander voordeel is de financiële meerwaarde van dit model: aangezien deze ene vennootschap bepaalde procedures kan bundelen, is dit prijzmatig gunstiger dan andere modellen voor zowel de scholen als de overheid.

Doordat de vennootschap dient in te staan voor onderhoud op lange termijn, levert dit ook eerder duurzame gebouwen op. Voor de scholen is er eveneens het voordeel dat er een soort basiscontract beschikbaar zal zijn, waardoor niet elke school individueel extra juridisch advies dient in te winnen. Meerdere vennootschappen zouden zorgen voor een moeilijker en duurdere opvolgingskost. Ook de participatie van de overheid is gemakkelijker te realiseren binnen één DBFM-vennootschap. Het financiële engagement van de Vlaamse overheid in dit project, de specificiteit van dit project, het lange termijnspect, alsook de betekenis van de operatie voor het onderwijsveld zorgen ervoor dat een participatie de meest verantwoorde optie is.

Opstart DBFM-programma 'Scholen van Morgen'

De oprichting van de DBFM-vennootschap in juni 2010 betekende het definitieve startschot voor het programma 'Scholen van Morgen'. De DBFM-vennootschap zal tegen 2016 een 200-tal scholenbouwprojecten realiseren, verspreid over alle onderwijsnetten en dit voor een investeringsvolume van circa 1,5 miljard euro.

De scholen op de investeringslijst ontvingen in september 2010 een officiële uitnodiging om deel te nemen aan het programma 'Scholen van Morgen'. Na de ondertekening van het voorcontract treedt de inrichtende macht officieel toe tot het DBFM-programma en wordt het voortraject (de Designfase) opgestart.

Gemeentelijke Basisschool, 't Klavertje 4, Brussel
Kim Baele©

2.5 Het agentschap engageert zich tot de uitbouw en het permanent beheer van een adequaat monitoringsysteem om de onderwijsinfrastructuur en het infrastructuurbeleid op te volgen, te evalueren en bij te sturen.

In de loop van 2008 voerde AGION een evaluatie uit over de kwaliteit van de schoolgebouwen in Vlaanderen. Door een geheel van statistieken en indicatoren werd de kwaliteit, het gebruik en het beheer van meer dan 3600 Vlaamse schoolgebouwen in kaart gebracht. Deze statistische gegevens werden gebundeld in het boek 'De schoolgebouwenmonitor 2008' en gepubliceerd bij uitgeverij Garant in Antwerpen. Deze eerste uitgave van de monitor geeft een overzicht van de belangrijkste uitgangspunten en resultaten van dit beleidsinstrument waarmee AGION, nu en in de toekomst, de effecten van het scholenbouwbeleid in Vlaanderen wil beschrijven.

De schoolgebouwenmonitor heeft in 2010 nut als informatiebron ruimschoots bewezen. AGION ontvangt van scholen, inrichtende machten, journalisten, volksvertegenwoordigers of beleidsmakers regelmatig vragen over de toestand van het schoolgebouwenpark of de resultaten van het gevoerde beleid. De schoolgebouwenmonitor is hierbij een belangrijke bron van achtergrondinformatie. Daarnaast droegen de resultaten van de monitor bij aan de opmaak van het regeerakkoord, de beleidsnota en de eerste beleidsbrief van de legislatuur 2009-2014. De methodiek van de monitor, die binnen AGION zelf werd ontwikkeld, kan ook op de aandacht rekenen van specialisten in scholenbouw en beleidsevaluatie. In juli 2010 werd de aanpak van de monitor voorgesteld op het EIB-congres te Luxemburg "Strategic Investment Planning For Educational Infrastructure" en op de OESO-CELE bijeenkomst van de "Group of National Experts on Educational Facilities Evaluation" in Parijs. De monitor vormde tenslotte ook de basis van een interdisciplinair onderzoeksproject van de UA (Universiteit Antwerpen, opleiding onderwijswetenschappen) over het effect van schoolinfrastructuur op het welbevinden van leerlingen in het technisch en beroepssecundair onderwijs.

2.6 AGION wil een interne, kwaliteitsvolle werking nastreven door onder meer aandacht te hebben voor organisatieontwikkeling.

Verhuis

In kader van het centraliseren van de administratieve diensten van de Vlaamse Overheid naar de Noordwijk in Brussel, verhuisde AGION in april 2010 naar het Ellipsgebouw.

Anders Werken

Bij deze verhuisoperatie voerde AGION het 'Anders Werken'- principe in. 'Anders werken' is een middel om de werkomgeving zo te organiseren dat alle medewerkers in de beste omstandigheden efficiënt en resultaatgericht kunnen werken. Dit vraagt een aanpassing aan 3 verschillende soorten werkomgevingen. Ten eerste is er de 'fysieke omgeving' waarbij iedereen een optimale werkomgeving krijgt voor de taken die hij uitvoert. Personeelsleden werken nu in een functionele en gedeelde werkomgeving die de dagelijkse activiteiten ondersteunt. Hierbij wordt de infrastructuur maximaal benut en is er aandacht voor ergonomie en gebruiksgemak. Een tweede omgeving is de 'mentale omgeving' die gericht is op een open werkcultuur, samenwerking, kennisdeling, responsabilisering en klantgerichtheid. Er is dan ook

een project rond organisatiecultuur opgestart. Een derde omgeving is de 'virtuele omgeving' waarbij de aandacht gaat naar het maximaal digitaliseren van het werk zodat niet alleen tijd- en plaatsafhankelijk werken mogelijk wordt (structureel thuiswerken zal hierdoor op termijn mogelijk worden), maar waardoor ook op een efficiëntere manier kennis en informatie gedeeld kan worden. Om dit te realiseren is een werkgroep opgericht die dit digitaliseringsproject leidt en bijstuurt.

Digitaliseringsproject

AGION communiceert praktische tips en richtlijnen met het oog op een gestructureerd digitaal en papieren archief.

AGION beschreef in eerste instantie de situatie 'AS IS' door na te gaan hoe AGION omgaat met documenten, zowel papieren als digitale: hoe worden documenten geklasseerd, is er een digitaal klassemment, hoe is dit binnen de verschillende afdelingen opgebouwd, zijn er afspraken rond archivering, Vervolgens definieerde AGION de situatie 'TO BE' waarbij het uitbouwen van een documentenserver, waarbinnen digitale documenten kunnen worden beheerd en gedeeld, als hoofddoelstelling naar voor werd gebracht. Deze documentenserver werd uitgebouwd in 2010.

Reorganisatie Reguliere Financiering

Aangezien er in deze nieuwe 'Anders Werken'- omgeving meer aandacht gaat naar efficiënter en gericht samenwerken om zo de werktevredenheid én de klantgerichtheid te maximaliseren, heeft er binnen de afdeling Reguliere Financiering een reorganisatie plaats gevonden. Bij deze reorganisatie kregen de dossierbeheerders inspraak om taakverbreding in te voeren zodat hun kennis en kunde vergroot zou worden om zo een nog betere dienstverlening te kunnen bieden. Het resultaat is dat de afdeling in twee teams werd onderverdeeld waarbij er per team 2 coördinatoren en 2 coaches werden aangeduid. Dit maakt individuele coaching en ontwikkeling mogelijk waardoor er een grotere interactie en betrokkenheid tussen de leidinggevenden en de dossierbeheerders ontstaat. Er is een team 'voorbereiding' dat onder andere instaat voor de wachtlijsten, principiële akkoorden, ontwerpen, gunningen,... en een team 'financiering' dat onder andere de betalingen, de leningen, eindafrekeningen en dergelijke afhandelt.

Opmaak van de nieuwe beheersovereenkomst

De huidige beheersovereenkomst loopt eind 2010 af. In de loop van 2010 werd daarom de strategische oefening die naar aanleiding van de eerste beheersovereenkomst werd gemaakt, hernieuwd. Dit leidde tot een ontwerpovereenkomst die de continuïteit van de vaste opdrachten van AGION in zich draagt en tegelijkertijd inspeelt op de nieuwe beleidskeuzes van de minister bevoegd voor Onderwijs en van de Vlaamse regering. Dit ontwerp zal in 2011 ter goedkeuring worden voorgelegd in de verschillende voorziene fases om tenslotte na bespreking in het parlement definitief te worden afgesloten.

Diversiteitsbeleid

AGION onderschrijft de doelstelling van de Vlaamse overheid waarbij ze voor alle burgers en organisaties een voorbeeld wil zijn op het vlak van gelijke kansen en diversiteit. Het agentschap wil ook in de samenstelling van zijn personeelsbestand de Vlaamse samenleving weerspiegelen.

AGION draagt het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid hoog in het vaandel en wil meer werk maken van een goed personeelsbeleid, met aandacht voor diversiteit. Om dergelijk beleid vorm te kunnen geven zijn in de eerste plaats uiteraard correcte cijfers nodig. In een samenwerkingsverband met de dienst emancipatiezaken (BZ) werd een nulmeting uitgevoerd om de volgende kansengroepen: allochtonen en personen met een handicap, beter in kaart te kunnen brengen. De nulmeting werd uitgevoerd op basis van de zogenaamde vrijwillige registratiemethode.

Wat de kansengroepen betreft heeft AGION ervaren dat het aanwerven van personen met een handicap verrijkend kan zijn zodat dit zeker voor herhaling vatbaar is. Verder is het belangrijk dat mensen met een handicap toegang krijgen tot alle aangeboden diensten. Voor mensen met een handicap is toegankelijke informatie ook van groot belang voor de tewerkstellingskansen. Binnen het kader van de vernieuwing van de bestaande website van AGION werd dan ook resoluut beslist dat het halen van de zgn. Anysurfer label een sine qua non betreft bij de verdere ontwikkeling van de website.

Ook personeelsleden die holebi of transgender zijn, moeten bij de Vlaamse overheid goed in hun vel kunnen zitten. Met de oprichting van een regenboognetwerk, met de naam Overuit, zet de Vlaamse overheid in op een respectvolle, holebivriendelijke werksfeer, zonder vooroordelen of taboes. Zo heeft AGION de openbrief van de Dienst Emancipatiezaken ondertekent waarin het agentschap Overuit zijn steun toezegt en zich ook engageert voor een holebivriendelijke werksfeer. Alle initiatieven en activiteiten van Overuit kunnen dan ook steeds rekenen op de nodige publiciteit van AGION (publicatie op het eigen internet, affiches worden ad valvas uitgehangen...).

Verder heeft AGION ook in 2010 deelgenomen aan de “Alleen jammer”-campagne van de dienst Emancipatiezaken. Op deze affiches steken evenveel Vlaamse ambtenaren uit de kansengroepen hun nek uit voor meer diversiteit bij de Vlaamse overheid. Ook AGION besteedde aandacht aan deze campagne door het ophangen van affiches op de meest zichtbare plaatsen zoals de koffiehoeke, lift,

COLOFOON

*Vrije Basisschool,
Buitengewoon Basisonderwijs,
De Regenboog, Koekelare
Kim Baele[©]*

Koning Albert II laan 35 (bus 75) 1030 Brussel

T 02 221 05 11 F 02 221 05 31 info@agion.be www.agion.be

Eindredactie:

Peggy De Tollenaere
Karolien Moniquet
Elke Sirou

Illustraties:

Cover: Graphic Communications Vanden Broele
Vrije Basisschool: De Waaier, Bertem ©Kim Baele
Arteveldehogeschool: Campus Kantienberg, Gent ©Kim Baele
Vrije Basisschool: Buitengewoon Basisonderwijs, De Regenboog,
Koekelare ©Kim Baele
Don Bosco Instituut: Haacht ©Kim Baele
Hotel - en toerismeschool: Spermalie, Brugge ©Kim Baele
Instrument voor duurzame scholenbouw ©evr-Architecten
Logo Passiefscholen: Dorien Van Damme ©GO!
Kennispunt Scholenbouw: ©AGION
Vrije Basisschool: Sint Barbara College, Zottegem ©Kim Baele
Gemeentelijke Basisschool: 't Klavertje 4, Brussel ©Kim Baele

Realisatie:

Graphic Communications Vanden Broele

Verantwoordelijke uitgever:

Henri Duqué, administrateur-generaal

